

PIYODALAR YOSHI SABABLI SODIR BO'LGAN YO'L TRANSPORT HODISALARI TAHLILI.

Karimov Ozodjon Uzoqovich

ozod223582@gmail.com

Toshkent Davlat Transport Universiteti

Annotatsiya: Maqolada piyodalar yoshi sababli sodir bo'lgan yo'l-transport hodisalari tahlili ko'rib chiqilgan. Yo'l-transport hodisalari tumanlar kesimida foiz ulishida o'rganildi va tahlil qilindi.

Kalit so'zlar: Piyodalar yoshi, yo'l transport hodisasi, yo'l harakati xavfsizligi, tezlik, tajriba va ko'nikmalarga, chalg'ituvchi yurish, tezlik chegaralari.

KIRISH

Piyodalar uchun yo'l harakati xavfsizligi muammolari ko'rib chiqish bu piyodalarning xavfsizligini ta'minlashning bosqichlaridan biri. Piyodalar yoshi sababli sodir bo'lgan yo'l transport hodisasini o'zgarishi yo'l harakati qoidalarining buzilishi va yo'l jozibasi masalalari bu muamolarni kengaytiradi.

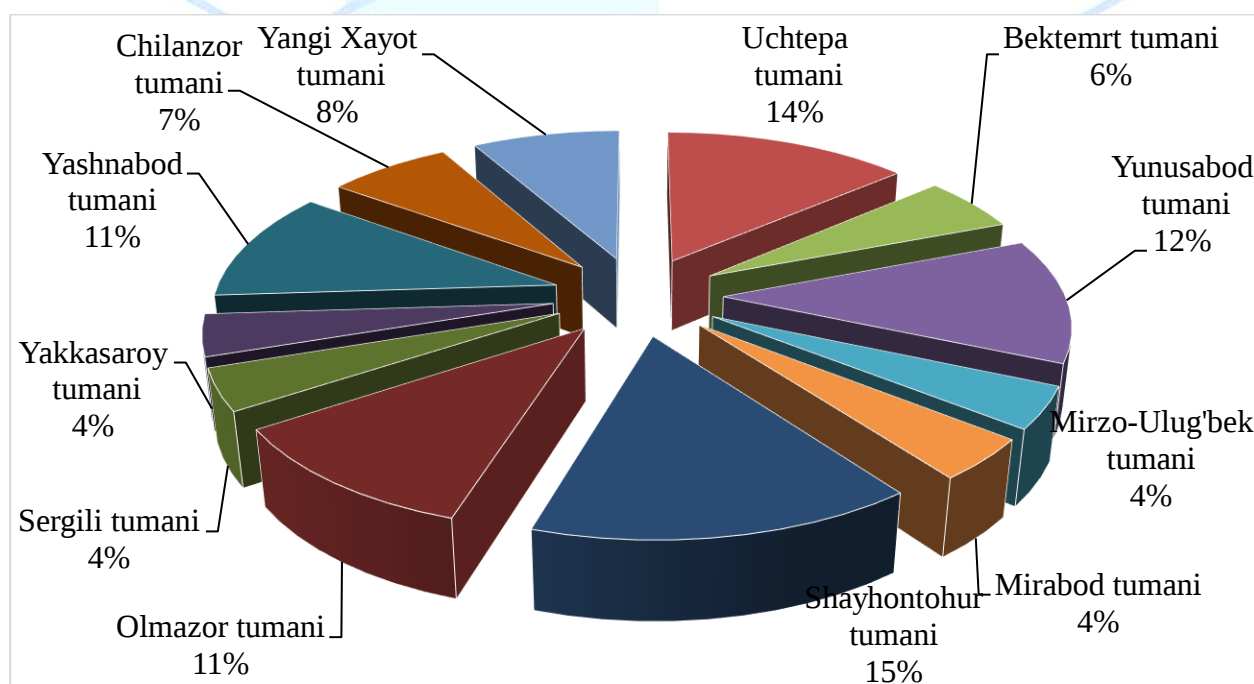
Birinchi navbatda, piyodalar uchun yo'l xavfsizligi muhimdir. Yosh haydovchilar tomonidan yo'lning ustiga chiqqan piyodalar uchun ko'p marta ko'zoynak bo'lish uchun ko'proq ehtiyot bo'lishi zarur.

Yosh piyodalar va yosh haydovchilar orasidagi munosabatlarni o'zgartirishga harakat qilish, transport hodisalarini kamaytirish va piyodalar xavfsizligini oshirish uchun juda katta yordam beradi. Bu faqat xavfsizlikni ta'minlashga yordam bermaydi, balki jamoat va transport sohasidagi muvozanat va hamkorlikni ham oshiradi.

Yosh bolalar, ayniqsa 12 yoshgacha bo'lganlar, yo'l harakati xavfsizligini ta'minlash uchun zarur bo'lgan tajriba va ko'nikmalarga ega emaslar. Ular kelayotgan transport vositalarining tezligi va masofasini to'g'ri baholashda qiynaladilar, bu esa ularni ko'proq hodisalarga duchor qiladi. Bolalarga yo'l harakati xavfsizligi haqida ta'lim berish dasturlari ushbu xavflarni kamaytirishga yordam beradi.

Bolalar ko‘pincha ko‘chaga qarab turmasdan yugurib chiqishlari mumkin. Bu xatti-harakat, ayniqsa maktablar va yashash joylari yaqinida xavfli bo‘ladi, chunki bolalar o‘ynash va harakatlanish ehtimoli yuqori.

Bolalar kichik bo‘lganligi sababli haydovchilar tomonidan kamroq ko‘rinishi mumkin, ayniqsa to‘xtab turgan mashinalar yoki boshqa to‘siqlar orasidan chiqishsa. Maktablar va yashash joylari yaqinidagi ko‘chalarda tegishli belgilar va tezlikni kamaytirish xavfsizlikni oshiradi.

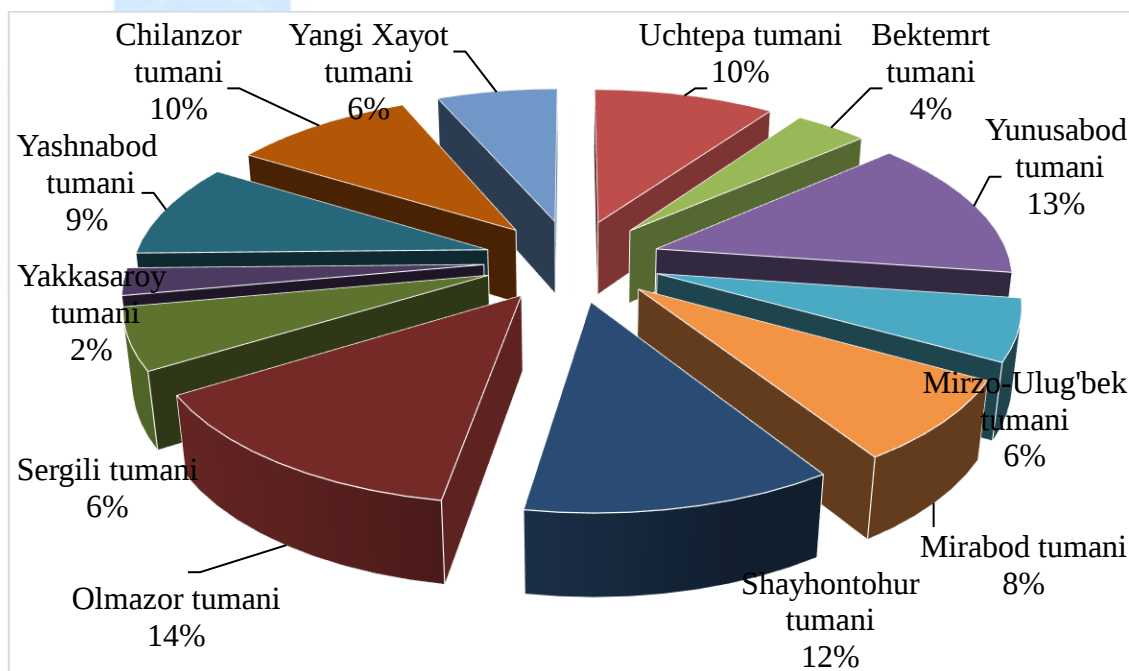

1-rasm. 2023-yilda Toshkent shahrida 01-07 yoshgacha bo‘lgan bolalar ishtirokida sodir bo‘lgan YTHlar tsiklogrammasi.

YTH oqibatida jami 01-07 yoshgacha bo‘lgan bolalar o‘rtasida 73 ta YTH sodir bo‘lgan. Tumanlar o‘rtasidagi eng ko‘p YTHlar Shayhontohur tumaniga to‘g‘ri keladi 15%. Eng kami esa Mirzo-Ulug‘bek tumani, Mirabod tumani, Sergili tumani, Yakkasaroy tumanlatiga to‘g‘ri keladi 4%.

Bolalar bilan bog‘liq hodisalar ko‘pincha maktablar va yashash joylari yaqinida sodir bo‘ladi. Yaxshilangan belgilar, tezlik chegaralari va ta‘lim dasturlari ushbu hodisalarni kamaytirishga yordam beradi.

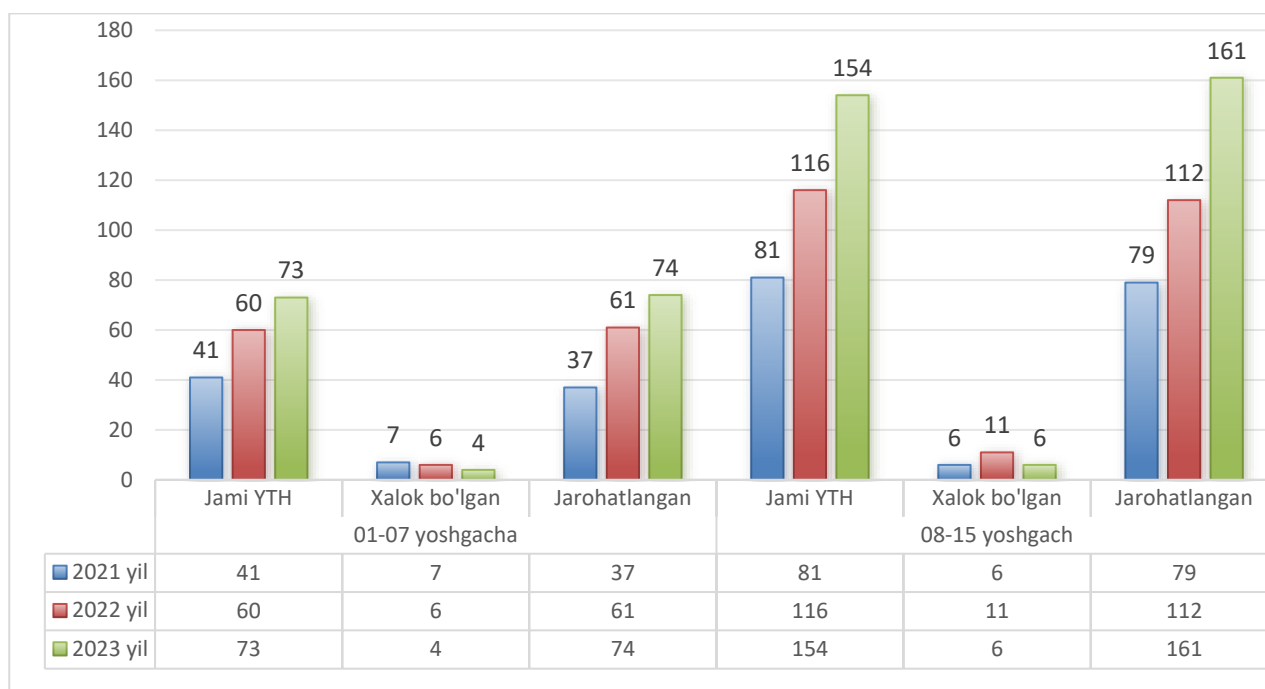
Ko'p piyodalarga ega shahar hududlarida yoshlar bilan bog'liq hodisalar ko'proq sodir bo'ladi. Chalg'ituvchi yurish va noto'g'ri joylardan o'tish xavflari haqida jamoatchilik xabardorligi kampaniyalari zarur.

2-rasm. Toshkent shahrida 08-15 yoshgacha bo'lgan bolalar ishtirokida sodir bo'lgan YTHlar siklogrammasi.

YTH oqibatida jami 08-15 yoshgacha bo'lgan bolalar o'rtasida 154 ta YTH sodir bo'lgan. Tumanlar o'rtasidagi eng ko'p YTHlar Olmazor tumaniga to'g'ri keladi 14%. Eng kam esa Yakkasaroy tumani 2% to'g'ri keladi.

Yo'l harakati hodisalariga duchor bo'lish xavfi piyodalarning yoshi bilan bog'liq bo'lib, bu farqlar ularning xatti-harakatlari, jismoniy qobiliyatlari va tajribalariga bog'liq. Ushbu farqlarni tushunish va maqsadli xavfsizlik chora-tadbirlarini amalga oshirish orqali jamoalar piyodalar ishtirokidagi hodisalarni kamaytirishi va hamma yosh guruhlari uchun yo'l harakati xavfsizligini oshirishi mumkin. Moslashtirilgan ta'lim dasturlari, infratuzilmani yaxshilash va samarali siyosat amalga oshirish piyodalar uchun xavfsiz muhit yaratishning muhim komponentlari hisoblanadi.

3-rasm. Toshkent shahrida yillar kesimi bo'yicha bolalar ishtirokida YTHlar diagrammasi.

Toshkent shahrida 2021-yilda 01-07 yoshgacha bo'lgan bolalar o'rtasida jami YTHlar soni 41 ta, xalok bo'lganlar soni 7 ta, jarohatlanganlar soni esa 37 nafarni tashkil qiladi, xuddi shunday 08-15 yoshgach bolalar o'rtasida jami YTHlar soni 81 ta, xalok bo'lganlar soni 6 ta, jarohatlanganlar soni esa 79 nafarni tashkil qiladi. 2022-yilda 01-07 yoshgacha bo'lgan bolalar o'rtasida jami YTHlar soni 60 ta, xalok bo'lganlar soni 6 ta, jarohatlanganlar soni esa 61 nafarni tashkil qiladi, xuddi shunday 08-15 yoshgach bolalar o'rtasida jami YTHlar soni 116 ta, xalok bo'lganlar soni 11 ta, jarohatlanganlar soni esa 112 nafarni tashkil qiladi. Bu ko'rsatkichlar 2023-yilda esa 01-07 yoshgacha bo'lgan bolalar o'rtasida jami YTHlar soni 73 ta, xalok bo'lganlar soni 4 ta, jarohatlanganlar soni esa 74 nafarni tashkil qiladi, xuddi shunday 08-15 yoshgach bolalar o'rtasida jami YTHlar soni 154 ta, xalok bo'lganlar soni 6 ta, jarohatlanganlar soni esa 161 nafarni tashkil qilgan.

Xulosa va takliflar.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak yoshlar bilan sodir etilayotgan yo'l-transport hodisalar soni bilan tanishib chiqdik. Toshkent shahri kesimida qaraydigan bo'lsak

piyodalar ishtirokidagi yo‘l-transport hodisalari soni yetarlicha yuqoriligicha qolmoqda. Bu momoni yechimi sifatida yoshlarni yo‘l harakati qoidalarini ongiga singdirish maqsadida maktab va bog‘cha talim tashkilotlarida chuquroq o‘qitish samaradorligi yo‘larini joriy etish.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Suyarov N. J. ZAMONAVIY TRANSPORT VOSITALARNING EKOLOGIYAGA TASIRI (Avtomobil transporti) 2023.
2. Suyarov N. J. Working in the Republic of Uzbekistan of Light Motor Transportation Vehicles Issued Methods of Determining Markirovka Signs 2023.
3. Suyarov N. J AVTOTRANSRORT KORXONALARIDA HARAKAT XAVFSIZLIGI FAOLIYATINI TASHKIL ETILISHI 2023.
4. Karimov I.A . Jahon moliyaviy inqirozi, O‘zbekiston sharoitida uni bartaraf etishning yo‘mlari va choralari. —T.: « O‘zbekiston», 2009.
5. O‘zbekiston Respublikasining Mehnat kodeksi. -T .: «Adolat», 1996.
6. Азизов К.Х., Дарабов М ., Сайфутдинова Р.А. Обеспечение безопасности движения на городских улицах. -Т : ТАДИ, 2009.
7. Азизов К.Х . Основы безопасности движения смещанных автомобильно тракторных потоков. - Т.: «Фан», 2008.
8. Бабков В.Ф. Дорожные условия и безопасность движения: Учебник для вузов. -М : Транспорт, 1993.
9. Сильянов В.В. Транспортно-эксплуатационные качества автомобильных дорог и городских улиц: учебник для студ.высш.учеб. заведений. Сильянов В.В., Домке Е.Р. —М.: Академия, 2007.